

गृहमन (गृह + मन) *gṛha mana* zu P. 8, 4, 39.
 गृहनाशन (गृह + नाशन) m. *Taube* (das Haus zu Grunde richtend) RĀG. im ÇKDr.
 गृहनीड (गृह + नीड) m. *Sperling* HĀR. 89.
 गृहप (गृह + प) m. *Hauswächter* VS. 30, 11.
 गृहपति (गृह + पति) m. P. 6, 2, 18. 1) *Hausherr, Hausvater* TRIK. 3, 3, 155. H. a. u. 4, 107. MED. I. 197. RV. 6, 53, 2. पत्नी त्वमेसि धर्मणाहं गृहपतिस्त्विं AV. 14, 1, 51. 19, 31, 13. ÇAT. BR. 4, 6, 8, 5. 8, 6, 1, 11. KĀTJ. ÇR. 24, 6, 16. KAUC. 24. VARĀH. BRH. S. 32, 40, 66. 94, 24. Beiw. des Agni RV. 1, 12, 6. 36, 5. 60, 4. विश्वासा गृहपतिर्विशामसि त्वमे मानुषोणाम् 6, 48, 8. VS. 2, 27, 3, 39. 9, 39. 24, 24. AV. 8, 10, 2. ÇAT. BR. 1, 9, 2, 13. 5, 3, 3, 3. अग्निगृहपतिर्नाम नित्यं यज्ञेषु पूज्यते MBH. 3, 142, 11. So heisst auch derjenige, welcher bei einem feierlichen Opfer (सत्त) den Vortritt hat, = सत्तिन् AK. 2, 8, 1, 15. TRIK. H. 734. H. a. n. MED. (hier fälschlich सत्तिन्). यां देवाः प्रजापतिगृहपतयश्चिद्विराधुवन् AIT. BR. 5, 25. (शर्यातः) देवानां ह्यपि सत्ते गृहपतिरास 8, 21. ÇAT. BR. 8, 6, 1, 11. 11, 4, 2, 17. 12, 1, 1, 1. KĀTJ. ÇR. 8, 2, 3. 12, 1, 10. PAÑKĀV. BR. in Ind. St. 1, 33, 33. LĀTJ. 3, 4, 1. 4, 3, 18. श्वित्त्वय सदस्येषु स वै गृहपतिः MBH. 1, 86, 2. श्वित्त्वयस्य गृहपतयः Buġ. P. 5, 3, 4. PAÑKĀT. I. 410. अगृहपति, अगृहपतिर्का *gṛha* चार्वादि zu P. 6, 2, 160. Vgl. मुगृहपति. — 2) *Verpflichtung* (धर्म) ÇABDAR. im ÇKDr. — 3) = गृहवित्त (?) HĀR. 202.
 गृहपातिन् m. Nebenform von गृहपति im gen. pl. गृहपतिनाम् MBH. 12, 88, 3.
 गृहपत्नी (गृह + पत्नी) f. *Herrin des Hauses, Hausfrau* RV. 10, 83, 26. AV. 3, 24, 6. KAUC. 23, 24.
 गृहपाल (गृह + पाल) m. 1) *Hauswächter*: तमन्धं प्रदमासीनं गृहपाल-मश्राव्रवीत् MBH. 3, 107, 74. — 2) *Haushund* Buġ. P. 1, 13, 21. 3, 30, 16.
 गृहपालाय (von गृहपाल), °पालायते *einem Haushunde gleichen*: औ-पस्थ्यैवेत्यकारिण्याद्गृहपालायते जनः Buġ. P. 7, 13, 18.
 गृहपोतक (गृह + पोत) m. *der Boden, auf dem ein Haus steht*, TRIK. 2, 2, 5. ÇABDAR. im ÇKDr.
 गृहप्रवेश (गृह + प्र) m. *der feierliche Einzug in ein Haus* Verz. d. B. H. No. 877.
 गृहप्रवेशन (गृह + प्र) n. dass.; davon गृहप्रवेशनीय adj. *darauf be- züglich* P. 5, 1, 111. VĀrtt. 1, Sch.
 गृहवलि (गृह + वलि) m. *ein häusliches Opfer* M. 3, 265. MĀRK. P. 29, 22. गृहवलिदेवता: ĀCV. GRHJ. PARIÇIṢṬA (1, 3).
 गृहवलिप्रिय (गृ + प्रिय) m. *eine Art Reiher, Ardea nivea* ÇABDAR. im ÇKDr.
 गृहवलिभुज (गृ + भुज) m. *Sperling* H. 1331. Nach Andern: *Ardea nivea* und *Krähe* ÇKDr. — MEGR. 24.
 गृहवर्त (गृह + वर्त) m. *Hausherr* VARĀH. BRH. S. 32, 58.
 गृहभूमि (गृह + भूमि) f. *der Boden, auf dem ein Haus steht*, HALĀJ. im ÇKDr.
 गृहभोजिन (गृह + भोज) adj. subst. *Hausgenoss* RĀGĀ-TAR. 5, 40, 2.
 गृहमाणि (गृह + माणि) m. *Lampe* TRIK. 2, 6, 42. H. 687. HĀR. 24.
 गृहमाचिका (गृह + माचिका) f. *Fledermaus* TRIK. 2, 5, 33.
 गृहमग (गृह + मग) m. *Hund* II. 1279.

गृहमेघ (गृह + मेघ) m. *Häusermasse* R. 5, 10, 5.
 1. गृहमेघं (गृह + मेघ) m. *Hausopfer*, Bez. bestimmter heiliger Hand- lungen ÇAT. BR. 10, 1, 5, 3. P. 4, 2, 32.
 2. गृहमेघ (wie eben) adj. 1) *der die Hausopfer vollbringt oder an denselben Theil nimmt*, von den Marut RV. 7, 59, 10. ÇĀÑKH. ÇR. 3, 15, 8. — 2) *mit den Hausopfern —, mit den Pflichten des Hausherrn in Verbindung stehend*: गृहमेघेषु कर्मसु Buġ. P. 3, 22, 11. योगेषु 3, 22. आ- श्रम der Stand des Hausvaters 2, 6, 19. — 3) *Bez. eines Strahles* SĪ. zu RV. 2, 12, 12.
 गृहमेधिन् (von 1. गृहमेघ) 1) adj. *der die Hausopfer vollbringt oder an denselben Theil nimmt*; Bez. eines religiösen Mannes: गृहमेधो गृहपतिर्वति य एवं वेद AV. 8, 10, 2. 19, 31, 13. संवत्सुसदः सत्त्वयविनी गृहमेधिन्: TS. 3, 4, 3, 8. ÇAT. BR. 13, 4, 3, 3. ĀCV. ÇR. 10, 7. ÇĀÑKH. ÇR. 16, 2, 3. GOBH. 1, 4, 26. Beiwort der Marut VS. 17, 85. 24, 16. TS. 1, 8, 4, 1. TBR. 1, 6, 4. ÇAT. BR. 2, 5, 3, 4. KĀTJ. ÇR. 5, 6, 5. — 2) m. *der die Haus- opfer vollbringende Hausvater, der verheirathete und eine eigene Haus- haltung führende Brahman, der Brahman im zweiten Stadium seines religiösen Lebens* (s. u. आश्रम) TRIK. 2, 7, 1. H. 808. M. 3, 69, 105 (vgl. PAÑKĀT. I. 186). 4, 8, 31, 32. 6, 27. DRAUP. 3, 3. MBH. 12, 1326. JAṢNĀD. 2, 41. PAÑKĀT. I. 172. 233, 3. RAGH. 1, 7. Buġ. P. 5, 11, 3, wo गृहमेधिसौख्यं verbunden zu lesen ist. गृहमेधिनी *die Frau eines solchen Brahmanen*: गृहणी गृहमेधिनीम् 4, 26, 13. Nach ÇKDr. soll im MBH. das f. die Bed. *सात्त्विकी बुद्धिः die auf das wahre Wesen gerichtete Erkenntniss* haben.
 गृहमेधीय adj. *zum गृहमेघ (P. 4, 2, 32) oder गृहमेधिन् in Beziehung stehend*: सत्त्वयि दम्यं भागमेतं गृहमेधीयं मरुतो बुधधम् RV. 7, 56, 14. चरु TBR. 1, 6, 3. इष्टि ÇAT. BR. 11, 3, 2, 4. पशु ÇĀÑKH. ÇR. 14, 10, 17. धर्म Buġ. P. 7, 13, 74. कर्मन् 1, 8, 51. 7, 3, 54. वर्तन् 4, 28, 20. n. (sc. कर्मन्): गृहमेधीयेनेष्टा LĀTJ. 10, 12, 8.
 गृहमेध्य adj. dass. P. 4, 2, 32.
 गृह्य s. u. ग्रन्.
 गृह्यस्त्र (गृह + यस्त्र) n. *eine Vorrichtung am Hause, an welcher bei feierlichen Gelegenheiten die Fahnen befestigt werden*, KUMĀRAS. 6, 41.
 गृह्याप्य m. *Hausherr* Up. 3, 95. गृह्याप्य VOP. 26, 164. Wird auf ग्रह (गृह), गृह्यते zurückgeführt.
 गृह्यालु (von ग्रह) adj. *zum Greifen geneigt* P. 3, 2, 158. VOP. 26, 148. AK. 3, 1, 27. H. 443.
 गृहराज (गृह + राज) m. *Herrscher des Hauses*, von Agni: दूतं शु- श्रुम गृहराजस्य भगम् AV. 11, 1, 29.
 गृहल m. N. pr. eines Mannes PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 58, 35.
 गृहवत् (von गृह) adj. subst. *ein Haus besitzend. Hausbesitzer* PAÑ- KĀT. II, 13.
 गृहवाटिका (गृह + वाटि) f. *ein am Hause gelegener Garten* HĀR. 168.
 गृहवास (गृह + वास) m. *das Leben im Hause, der Stand des Haus- vaters* MBH. 13, 2181, 3646.
 गृहवित्त (गृह + वित्त) m. = गृहपति HĀR. 202.
 गृहवृत्तवाटिका (गृह + वृत्त वाटि) f. *Titel einer Schrift* SĪ. D. 181. 20. — Vgl. गृहवाटिका.